Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Lennart Frommegård

Sammanträdesdatum
2026-05-26

FöredragningsPM
Dnr: 26RS4861

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Ökade budgetramar till följd av stärkt robusthet

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att disponera 9,7 miljoner kronor av reserven för robusthöjande åtgärder 2026, med 21,5 miljoner kronor 2027 och med 44,0 miljoner kronor 2028.

att Hälso- och sjukvårdsnämnden erhåller en ramförstärkning på 4,1 miljoner kronor2026, på 14,5 miljoner kronor 2027 och på 36,5 miljoner kronor 2028.

att Servicesnämnden erhåller en ramförstärkning på 5,6 miljoner kronor 2026, på 7,0 miljoner kronor 2027 och på 7,5 miljoner kronor 2028.

Sammanfattning

Regionen har avsatt 50 miljoner kronor i en reserv för robusthetshöjande åtgärder, som disponeras av regionstyrelsen. Reserven finns inarbetad i fullmäktiges budget 2026 med plan 2027-2028.

Från 1 januari 2026 gäller nya bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagstiftningen som ställer krav på regioner att vid kris och krig minst kunna upprätthålla vård nödvändig för liv och hälsa. För att klara denna lägstanivå krävs teknisk och logistisk robusthet, såsom tillgång till el, medicinska gaser, fungerande lokaler och utrustning.

Regionens verksamhet är starkt digitaliserad och hanterar stora mängder känsliga personuppgifter, vilket innebär hög risk och stora konsekvenser vid cyberangrepp. I samband med att NIS2-direktivet infördes som svensk cybersäkerhetslag i december 2025 klassas regioner som väsentliga verksamheter, vilket medför betydligt skärpta krav på cybersäkerhet. Detta omfattar bland annat systematiskt säkerhetsarbete, fungerande kritiska IT-system vid kris, tydligt ledningsansvar, snabb incidentrapportering, leverantörskrav samt samordning med kris- och robusthetsarbete.

Regionfullmäktige har tidigare beslutat om flera investeringar för ökad fysisk robusthet, såsom reservvatten och reservkraft. Ytterligare projekt är under

färdigställande, vilket leder till ökade driftkostnader som successivt ökar fram till 38 miljoner kronor 2028.

Parallellt genomförs åtgärder för att stärka IT- och cybersäkerheten, bland annat förbättrad IT-beredskap, ökad analysförmåga, stärkt fysisk IT-infrastruktur, säkrare styrsystem och skydd för medicinteknisk utrustning. Dessa åtgärder medför ökade driftkostnader på 5,5 miljoner kronor 2026 och 6 miljoner kronor årligen från 2027.

Finansieringen föreslås ske genom uttag ur robusthetsreserven med 9,7 mnkr 2026, 21,5 mnkr 2027 och 44,0 mnkr 2028. Medlen fördelas mellan servicenämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden, där den största andelen går till hälso- och sjukvårdensnämnden.

Ärendebeskrivning

Regionen har i verksamhetsplan med budget avsatt 50 miljoner kronor i en reserv för robusthetshöjande åtgärder, vilken regionstyrelsen disponerar.
Bakgrunden till reserven är att regionen kontinuerligt ska förbättrad förmågan att hantera kriser och nödsituationer. Genom att förebygga och minimera effekterna av potentiella störningar kan regionen säkerställa kontinuerlig aktivitet och undvika verksamhetsförluster.
Den 1 januari 2026 infördes nya bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen och hälso- och sjukvårdsförordningen. Bestämmelserna riktar sig till regioner och kommuner och syftet är att stärka vårdens beredskap vid kriser och krig. De nya reglerna från 2026 innebär att vården vid kris och krig ska fokusera på ”vård som är nödvändig för liv och hälsa”. För att ens kunna uppfylla denna miniminivå krävs att elen inte faller bort, medicinska gaser (t.ex. syrgas) finns i tillräcklig mängd, lokaler och utrustning faktiskt går att använda. Utan teknisk och logistisk robusthet riskerar regionerna att inte klara lagens lägstanivå.

Utöver definitionen på vilken vårdnivå som alltid ska kunna ges till invånarna, omfattar även bestämmelserna en skyldighet för regioner och kommuner att från den 1 januari 2027 att lagerhålla sjukvårdsprodukter. Inom detta område finns 2026 riktade statsbidrag i syfte att täcka uppkomna kostnader. Upphör eller reduceras statsbidragen finns risk att regionen själv behöver finansiera uppkomna kostnader.

Stora delar av regionernas verksamheter är starkt digitaliserad. Flera av regionens verksamheter hanterar dessutom stora mängder känsliga personuppgifter digitalt i många olika IT-system. Det innebär att både risken och konsekvenserna av en lyckad cyberattack för vård- och omsorgsgivare är mycket hög.

Inom EU har de så kallade NIS-direktiven arbetats fram i syfte att åstadkomma gemensamma EU-reglerna om cybersäkerhet för samhällsviktiga verksamheter. Nu gällande direktiv, NIS2-direktivet, antogs av Europaparlamentet och EU-rådet under 2022 och omsattes i ny svensk cybersäkerhetslag i dec 2025.

Den nya förordningen innebär att regioner klassas som ”väsentliga verksamheter”, vilket innebär att regionerna omfattas fullt ut av NIS2 med betydande högre krav än tidigare.

Lagförändringen innebär att regionerna bland annat måste bedriva systematiskt och dokumenterat cybersäkerhetsarbete, säkerställa att kritiska IT-system fungerar även vid kris och angrepp, ha beslutsfattande ledning som ansvarar för cybersäkerhet, kunna rapportera allvarliga IT-incidenter snabbt, ställa cybersäkerhetskrav på leverantörer samt samordna cybersäkerhet med krisberedskap, kontinuitetsplanering och robusthetsåtgärder (el, reservkraft, driftsäkerhet).

Robustare fastigheter

Regionfullmäktige har de senaste åren i verksamhetsplan med budget beslutat genomföra flera investeringsprojekt med inriktningen att stärka robustheten. År 2025 färdigställs två större investeringsprojekt i syfte att höja robustheten genom nya anläggningar för reservvattenförsörjning samt reservkraft vid Lindesbergs lasarett. Regionstyrelsen beslutade i april 2025 att finansiera kostnadseffekterna av gjorda investeringar genom att disponera medel ur styrelsens planeringsreserv.

Ytterligare robusthöjande investeringsprojekt börjar närma sig färdigställande, vilka också de innebär ökade kostnader för den verksamhet som via internhyra betalar för anläggningen. Bland dem kan nämnas fjärrkylanläggning på USÖ, utökad och förbättrad elförsörjning på USÖ och Karlskoga lasarett samt säkrare gasförsörjning på USÖ. Beräknad ökad driftkostnad till följd av investeringarna beräknas uppgå till 4,2 miljoner kronor 2026, 15,5 miljoner kronor 2027 och 38,0 miljoner kronor 2028.

Åtgärder för att stärka IT-säkerheten

Planeringen och genomförande av aktiviteter för att stärka cybersäkerheten och uppfylla lagkraven pågår. Flera åtgärder har definierats:

- Stärka IT-beredskapen och därmed säkerställa att stora, kritiska incidenter hanteras snabbt och effektivt.
- Stärka IT-säkerhet genom ökad kapacitet för analys och uppföljning inom IT-säkerhetsområdet.
- Insatser för att öka den fysiska robustheten inom IT-infrastruktur, geografisk separerad lokalisation för backupphantering samt stärkt internetredundans
- Stärka säkerheten för regionens styrsystem för fastigheter
- Stärka säkerheten för medicinteknisk utrustning

Beräknad ökad driftkostnad till följd av föreslagna säkerhetsåtgärder uppgå till 5,5 miljoner kronor 2026 och 6,0 miljoner kronor 2027 vilket är helårskostnaden.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Lennart Frommegård

Sammanträdesdatum
2026-05-26

FöredragningsPM
Dnr: 26RS4861

Finansiering

Regionen har i verksamhetsplan med budget 2026 och plan 2027-2028 avsatt 50 miljoner kronor i en reserv för robusthetshöjande åtgärder, vilken regionstyrelsen disponerar.

Föreslås att ramförstärkningarna nedan finansieras genom att disponera 9,7 miljoner kronor av reserven 2026, 21,5 miljoner kronor 2027 och 44 miljoner kronor 2028.

Ramförstärkningarna föreslås fördelas enligt följande:

Belopp i mnkr

Nämnd	**2026**	**2027**	**2028**
Servicenämnden	5,6	7,0	7,5
Hälso- och sjukvårdsnämnden	4,1	14,5	36,5
Summa	**9,7**	**21,5**	**44,0**

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärende har ingen direkt konsekvens för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Disponeringen av medel ur reserven täcker kostnaderna för beskrivna aktiviteter och investeringar. Utan tilldelningen hade kostnaderna behövt täckas genom att prioritera ned andra aktiviteter och kostnader.

Efter beslut om disponering återstår 6 miljoner kronor av reserven.

Uppföljning

Ekonomi och verksamhet följs upp i delårsrapport och årsredovisning för 2026.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 2026-05-26, Ökade budgetramar till följd av stärkt robusthet

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Lennart Frommegård

Sammanträdesdatum
2026-05-26

FöredragningsPM
Dnr: 26RS4861

Skickas till:
Regionstyrelsen